

Більшість людей не враховують духовні аспекти здоров'я. Наслідком такої неповноцінності є порочні цілі, негативні соціальні відносини, негатив руйнівних емоцій, що приводить до захворювань і смерті. Ступінь духовної неповноцінності на пострадянському просторі досягає понад 50%.

Дегуманізація Науки, що грає важливу роль в системі освіти і виховання, бездуховна наукова картина світу, насаджувана радянською освітою, заперечення Бога (організуючого центру Всесвіту, який творить об'єкти за своїм структурним «образом і подобою»), що приводить до уявлення про випадкове виникнення Життя – все це негативно позначається як на громадському здоров'ї націй, так і на індивідуальному здоров'я. Тому всі нинішні біди Людства – від невігластва Науки, жадібності, легковажності людини. Ступінь усвідомленості і відповідальності за свої думки і вчинки у середнього землянина дуже низька (не перевищує 20%).

Керолайн Ліф, автор книги «Увімкніть свій мозок» і курсу «21-денний План детоксикації мозку», свідчить: «Спираючись на останні розробки я ввела нові терапевтичні прийоми в роботу з пацієнтами. І була чимало здивована, наскільки результати суперечили загальноприйнятому на той час безнадійному діагнозу для подібних хворих. Навпаки, факти доводили, що головний мозок не приречений на скаліченість, а здатний відновлюватися навіть в найважчих нейротравматичних випадках. Я вражена тим, що демонстрували мої пацієнти, коли налаштувалися на установку «Я зможу, якщо націлений на це мій розум». Кожне наукове відкриття в цьому напрямку підтверджувало моє інтуїтивне передчуття: ми не заручники нашої спадковості і нещасних випадків. Те, як ми будемо ставитися до подій життя, сформує наше не тільки розумове, але й фізичне здоров'я».

З позицій інформатики схема біокомп'ютера і система управління поведінкою людини представлені на Рис.1. описані д.т.н., проф. Н.В.Селезньової в монографії «Біокомп'ютер людини: склад, структура, властивості».

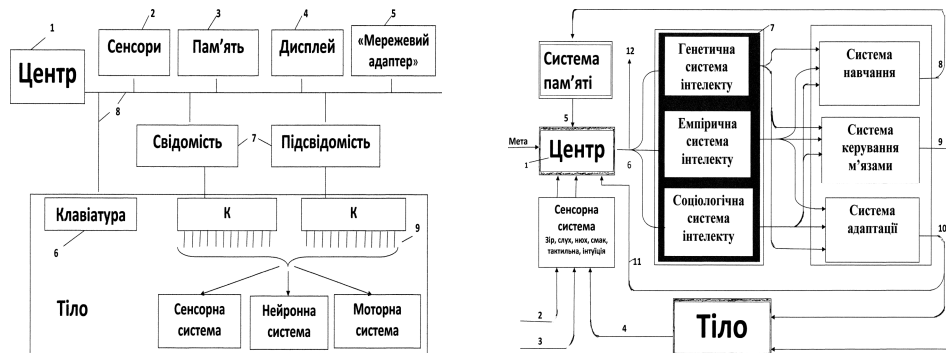

Рис.1. Схема біокомп'ютера і система управління поведінкою людини

Настає час Глобальних Змін і для планети, і для Людини. Для планети – час чергового циклу зростання, розширення обсягу, «дорослішання». Планети ростуть і перетворюються в зірки. Для Людства – злам старої цивілізації і формування нової, зміна морально-духовного клімату на планеті, перехід біосфери в новий стан. Людині потрібно підготуватися до цих змін: внутрішньо (душею) і зовні (біотілом).

Таким чином, збільшений потік енергій на планету, пронизує організм людини і вимагає адаптації та перепрограмування під нього. Кожен з нас володіє прихованими можливостями, а всі ми разом складаємо величезний суспільний організм – задум Бога. Проте, більшість з нас – сплячі боги, несвідомо обертаємось орбітами навколо інших богів, які прокинулися або прокидаються, залучаючи нас у свої справи.

Доктор Брюс Ліптон стверджує: «...Наша сила – в знанні себе ... Єдине, що нас обмежує, це наші власні помилкові вірування. Нам під силу повернути собі владу над своїм життям і ступити на шлях здоров'я і щастя!»

УДК 378.550

Н.В. Василенко, д. п. н., професор,
зав. кафедрою управління та адміністрування
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

НОВІ ПРІОРИТЕТИ ЗМІСТУ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПОДХОДУ

У статті розглянуто підходи до визначення поняття «компетентнісний підхід» «компетентність», «екологічна компетентність» та визначено підходи, умови та засоби формування екологічної компетентності особистості у процесі навчання.

Ключові слова: екологічна освіта, екологічна компетентність, компетентнісний підхід, компетентність, фахівці з публічного управління

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Актуальність проблеми обумовлена загальною тенденцією розвитку освіти в Україні на сучасному етапі. Ця тенденція полягає у посиленні уваги до проблем виховання дітей та молоді, ролі соціальних інститутів у цих

процесах. Система освіти України нині перебуває на важливому етапі розвитку, переходу до більш якісного стану. Відповідно, вимагає удосконалення змісту освіти, зокрема і екологічної, його регламентація та обґрунтування на наукових засадах. Враховуючи, що сьогодні одним з перспективних підходів у педагогічній науці виступає компетентнісний підхід, який представляє такий вид змісту освіти, котрий не зводиться до знаннєво-орієнтаційного компоненту, а передбачає оволодіння досвідом вирішення життєвих проблем екологічної освіти, виконання ключових функцій, соціальних ролей. Предметне знання при цьому не зникає із структури освіченості особистості, а функує підпорядковану, орієнтаційну роль.

Компетентнісний підхід визначає і нові пріоритети змісту та розвитку сучасної освіти, зокрема і екологічної, змінює вектори формування, розвитку, підготовки особистості в умовах змін в освіті.

Україна є однією з найбільших за територією, чисельністю населення та економічним потенціалом держав Європи, на території якої зосереджені величезні природні багатства. Попри це, відсутність концептуальних державницьких підходів до реалізації екологічної політики в цілому, так і екологічної освіти, зокрема, негативно позначились на рівні збереження та примноження природних ресурсів нашої країни.

На сьогоднішній день, особливо гостро постали завдання забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ, і як наслідок - підвищення стандартів життя. Україна має усі підстави стати державою із сильною економікою та передовими інноваціями в освіті, зокрема і екологічної [6].

В основі такої трансформації підходів лежить зміна світоглядних позицій щодо співіснування людини і природного довкілля. У зв'язку з глобальними загальноцивілізаційними процесами, що характеризуються суттєвим погіршенням екологічної ситуації в світі, втратою екологічної рівноваги внаслідок руйнівної діяльності людини, нині, як ніколи, актуальним стає питання виховання людини з екоцентричним типом свідомості, яка здатна будувати свої відносини з природою за законами гармонії, з позицій духовного і культурного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науці не має одностайного тлумачення терміну «екологічна освіта» (environmental education), який трактується, як освіта про оточуюче середовище, яка базується на безпосередньому контакті між природними середовищем та соціальним оточенням [4; 5].

Екологічна освіта, як елемент підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування пов'язана з опанування сучасними керівниками основ ефективної взаємодії природи і суспільства, розумного використання природних ресурсів, захисту довкілля, недопущення технологічних катастроф, забезпечення належних умов життєдіяльності тощо. Її мета - формування системи знань, поглядів та переконань, спрямованих на виховання моральної відповідальності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування за стан оточуючого середовища, усвідомлення ними необхідності постійної турботи про природні ресурси України під час виконання усіх видів своєї службової діяльності [2; 5].

Аналіз вітчизняні науково-педагогічні джерела і зміст нормативних документів, що регламентують розвиток освітніх процесів, останнім часом звертають увагу на необхідність впровадження компетентнісного підходу у розвитку освіти, зокрема і екологічної освіти [1].

Так, у Законі України «Про державну службу» взагалі згадуються такі терміни як, екологія, природа, життєдіяльність. А Закон України «Про освіту» лише зазначає, що принципами освітньої діяльності є формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля, а також ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, зазначає екологічну компетентність [2, ст. 6. п. 15; 4, ст. 12, п. 1].

Беручи до уваги, що однією з умов успішної євроатлантичної інтеграції України є приведення нашого законодавства до міжнародних демократичних стандартів, гостро постало питання з прийняттям закону «Про екологічну освіту» (відповідний проект зареєстровано ще у 2002 році) та з розробленням та прийняттям Концепції освіти для сталого розвитку, зокрема, в частині підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування. На сучасному етапі модернізації публічного управління в Україні має утвердитися нова позиція стосовно екологічної освіти державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, як інструмент соціалізації публічного службовця, його адаптації до життя в умовах компетентнісного підходу в освіті.

Екологічна освіта фахівців у сфері публічного управління та адміністрування повинна отримати статус стратегічної, пріоритетної дисципліни, із розширеним й оновленим змістом, формою та методами навчання.

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти встановив нові вимоги до результатів навчання педагогічних та керівних кадрів у системі післядипломної освіти в умовах компетентнісного підходу. Вони ґрунтуються на засадах особистісно зорієнтованого (забезпечує взаємодію і розвиток здібностей учасників освітнього процесу), компетентнісного (сприяє формуванню компетентностей на досягнення результатів) і діяльнісного (сприяє розвитку практичних умінь та застосуванню знань на практиці) підходів, що реалізовані в освітніх галузях і відображені в результативних складових змісту базової і повної загальної середньої освіти [1].

Виклад основного матеріалу. Все частіше і частіше ми звертаємо увагу на екологічні проблеми, що склалися на сьогодні у світі та Україні зокрема. Екологічна криза, що нависла над суспільством спонукає до переосмислення відносин між природою та людиною і пошуку шляхів їх гармонізації. Успіхи у вирішенні цих життєво важливих проблем залежать від рівня готовності і здатності людей нести особисту

відповідальність як за власне благополуччя, так і за суспільне. Суспільство висуває потребу у компетентній особистості, яка на основі самостійного критичного мислення і відповідальності буде готовою і здатною не лише визначати екологічні проблеми, знаходити раціональні шляхи вирішення їх, а й попереджати їх виникнення. Питання вдосконалення системи освіти шляхом впровадження компетентнісного підходу активно обговорюються у педагогічній науці. Розв'язання окресленої проблеми започатковане у працях А. Андреева, І. Зимньої, О. Овчарук, О. Пометун, Дж. Равена, А.В. Хуторського та інших вітчизняних і зарубіжних науковців [1]. Компетентнісний підхід в освіті пов'язаний з особистісно орієнтованим і діяльним підходом до навчання, оскільки ґрунтується на особистості та може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання певного комплексу дій. Визначальними категоріями компетентнісного підходу є «компетенція» і «компетентність». Аналіз сучасних публікацій засвідчує, що єдиного, загальноприйнятого визначення сутності цих понять немає, тому зустрічаються різні їх тлумачення. Але всі вони єдині у думці, кожна з компетентностей формується через навчання в певній освітній галузі, набуваючи в цьому процесі характеру засвоєння освітніх дій, які пов'язані з освітніми завданнями та змістом цієї галузі. Екологічний компонент освітньої галузі «Природознавство», і пов'язаний, насамперед, із перетворенням уявлень про природу із зовнішнього знання на внутрішнє, особистісно значиме. Дослідники зазначають, що екологічну компетентність можна визначити як інтегрований результат навчальної діяльності здобувачів освіти, який формується передусім завдяки опануванню змісту предметів екологічного спрямування. Ознайомлення з літературою, присвяченою даній проблемі дало можливість встановити, що єдиного підходу до визначення поняття «екологічної компетентності» немає. Педагоги розглядають екологічну компетентність як систему знань, умінь і навичок у сфері екологічної діяльності, що відповідають внутрішній позиції та забезпечують кваліфіковане розв'язання екологічно небезпечних ситуацій, спостереження та контроль за дотриманням екологічних вимог у різних сферах життєдіяльності згідно з екологічним законодавством України [4].

Висновки. Приймаючи до уваги вище наведене, можна стверджувати, що:

- реалізація компетентнісного підходу в освіті – інноваційний напрям, який дає змогу по-новому усвідомити і зрозуміти значущість навчальних дисциплін; компетентнісний підхід передбачає високу готовність фахівців до успішної діяльності в різних сферах;
- безперечною перевагою компетентнісного над іншими традиційними та інноваційними підходами є його результативно-цільова спрямованість освіти;
- кінцевим результатом навчання є сформованість компетентностей людини, перенесення акцентів з рівня знань суб'єктів навчання на їх уміння використовувати інформацію для вирішення практичних проблем;
- компетентнісний підхід дає можливість для опанування змісту предметів екологічного спрямування; компетентнісний підхід дає можливість для формування екологічної компетентності як результату перетворення уявлень про природу із зовнішнього знання на внутрішнє, особистісно значиме.

Перспективою подальших досліджень з даної проблеми буде розробка методики формування екологічної компетентності фахівців з публічного управління у процесі навчання у магістратурі.

Список використаних джерел

1. Василенко Н.В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики: науково-методичний посібник. – / Н.В.Василенко // Вінниця: КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти», 2016. – 193с.
2. Закон України «Про держслужбу». – Ел. доступ:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
3. Закон України «Про освіту». – Ел. доступ: <http://ru.osvita.ua/legislation/law/2231>.
4. Колонькова О.О. Формування екологічної компетентності старшокласників засобами дистанційної освіти. //Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Збірник наукових праць. – Вип. 10. т.1. – Кам'янець-Подільський – 2007. – С.379–387.
5. Концепція екологічної освіти України // Екологія і ресурси: зб. наук. праць. – 2002. – № 4. – С. 5–25
6. Мудрак О.В. Екологічна політика як пріоритетна складова стратегії збалансованого розвитку Вінницької області: Навчально-методичний посібник / О.В. Мудрак, Г.В. Мудрак. – Вінниця, 2017. – 69 с.

УДК 336.22

Катажина Василевська-Островська,

доктор гуманістичних наук в галузі педагогіки,

Університет Миколая Коперника в Торуні (Польща),

Галина Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор кафедри екології, природничих та математичних наук,

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти» (Україна)

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У статті йдеться про можливості формування екологічної свідомості молоді в контексті реалізації завдань цивілізаційного розвитку. Зокрема, сформульовано принципи формування соціального досвіду людини з метою самоорганізації екологічної свідомості та поведінки. Розкрито особливості реалізації еколого-освітніх завдань в Україні та Польщі.

Ключові слова: екологічна свідомість, молодь, соціалізація, принципи, аксіологічний та культурологічний підходи.